

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **I. T.**, pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 31. mája 2011 v Bratislave dovolanie obvineného I. T. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. decembra 2010, sp. zn. 3 To 208/2010, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného I. T. **s a o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 21. júna 2010, sp. zn. 3 T 24/2009, bol obvinený I. T. uznaný za vinného zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 8. novembra 2008 okolo 03.30 hod. vo Z., v priechode medzi panelovými domami vchodov č. 59 a č. 61 s použitím fyzického násilia vykonal pohlavný styk s A. R., nar. X., trvale bytom Z., tým spôsobom, že ju chytil odzadu rukou za ústa, zvalil ju na zem so slovami „nekrič, stiahni gate“, následne jej stiahol nohavice a nohavičky a zasunul jej pohlavný úd do pošvy, čomu sa ona v obave o svoj život a zdravia aktívne nebránila a obžalovaného následne sexuálne uspokojila ústami a rukou.

Okresný súd Zvolen za to obvineného I. T. odsúdil podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. d/, písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/, § 49 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) roky a 9 (deväť) mesiacov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. súd zaradil obvineného I. T. pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol obvinený I. T. odvolaním pre všetky jeho výroky ako aj vo vzťahu ku konaniu, ktoré tomuto rozsudku predchádzalo.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 8. decembra 2010, sp. zn. 3 To 208/2010, odvolanie obvineného I. T. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal obvinený I. T. prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. J. K. v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por.

V písomných dôvodoch dovolania obvinený I. T. (ďalej aj ako „dovolateľ“) argumentoval tým, že okresný súd pri vyhlásení rozsudku porušil ústavu a zákon, keď rozsudok vyhlásil bez úvodných slov „V mene Slovenskej republiky“ a keď dovolateľa uznal za vinného „v zmysle podanej obžaloby“ bez toho, aby bližšie opísal a konkretizoval skutok v skutkovej vete a následne uviedol právnu vetu i právnu kvalifikáciu skutku. V písomnom vyhotovení rozsudku už ale skutková veta, právna veta i právna kvalifikácia sú riadne uvedené, z čoho je potom zrejmé, že písomné vyhotovenie rozsudku nie je v zhode s obsahom rozsudku tak, ako bol tento vyhlásený.

V tomto pochybení okresného súdu, ktoré nenapravil ani odvolací súd, hoci uvedené chyby boli vytýkané už v podanom odvolaní, potom dovolateľ videl nielen porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), ale aj nesprávne právne posúdenie zisteného skutku (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), lebo skutok tak, ako bol vymedzený pri vyhlásení rozsudku slovným spojením „vina podľa obžaloby“, nenapĺňa znaky skutkovej podstaty žiadneho trestného činu.

V petite dovolania preto dovolateľ navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. decembra 2010, sp. zn. 3 To 208/2010, a rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 21. júna 2010, sp. zn. 3 T 24/2009, ako aj konaniami im predchádzajúcimi bol porušený zákon v jeho neprospech v ustanoveniach § 163 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por., § 171 ods. 1

Tr. por., § 319 Tr. por., v článkoch 46 ods. 1, 48 ods. 2 a 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v článkoch 6 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prvostupňovému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry vo Zvolene v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného I. T. navrhla postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie odmietnuť. Podľa jej názoru je dovolaním napadnuté rozhodnutie zákonné a s námietkami dovolateľa sa vyrovnal už odvolací súd.

K dovolaniu obvineného I. T. sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrila aj poškodená Mgr. A. R., ktorá navrhla dovolanie obvineného „zamietnuť ako nedôvodné“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného I. T. a zistil, že dovolanie bolo síce podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 2 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. Úlohou dovolacieho súdu je posúdiť, či dovolateľove námietky obsahovo napĺňajú niektorý z ním uplatnených dovolacích dôvodov.

Prvý z dovolacích dôvodov, ktoré dovolateľ uplatnil, je dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osobe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie citovaného § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Druhý dovolací dôvod, ktorý dovolateľ uplatnil, je dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., kedy dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvod podľa odseku 1 písm. i/ nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Tento dôvod dovolania je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. Z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy, a to, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý

dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, k náprave akých závažných pochybení súdov sú tieto dovolacie dôvody určené. Dovolateľ však v dovolaní nenamietal, že by v jeho trestnej veci boli porušené ustanovenia Trestného poriadku o povinnej obhajobe. Rovnako tak dovolateľ nenamietal ani to, že skutok, za ktorý bol odsúdený, mal byť správne právne kvalifikovaný inak ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., resp. nenamietal ani nesprávne použitie iných hmotnoprávnych ustanovení. Porušenie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe rovnako ako nesprávne právne posúdenie zisteného skutku neboli zistené ani zo strany dovolacieho súdu.

Základom dovolacích námietok obvineného I. T. bolo poukazovanie na procesnoprávne (formálne) chyby, ktorých sa mal prvostupňový súd dopustiť pri vyhlasovaní rozsudku a následne pri jeho písomnom vyhotovovaní.

K dovolateľovým námietkam považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že zo spisového materiálu je zrejmé, že zápisnica o hlavnom pojednávaní z 21. júna 2010 (v spise na č. l. 218 – 221) bola na základe opatrenia predsedu senátu podľa § 58 ods. 3 Tr. por. vyhotovená použitím iného vhodného záznamového zariadenia, o čom predseda senátu prítomných upovedomil. Až následne na základe nariadenia predsedu senátu podľa § 58 ods. 6 Tr. por. bol zvukový záznam (CD nosič v spise na č. l. 225) prepísaný do obyčajného písma. Pre posúdenie pravdivosti dovolateľom tvrdených skutočností ohľadom vyhlasovania rozsudku bol preto rozhodujúci obsah zvukového záznamu. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že prepis zvukového záznamu z pojednávania do obyčajného písma celkom nezodpovedá obsahu tohto záznamu. Po oboznámení sa s obsahom zvukového záznamu dovolací súd konštatuje, že rozsudok v trestnej veci obvineného I. T. bol vyhlásený verejne predsedom senátu a po úvodných slovách „V mene Slovenskej republiky“. Dovolateľove tvrdenie o tom, že rozsudok v jeho trestnej veci bol vyhlásený bez úvodných slov „V mene Slovenskej republiky“ sa teda nezakladá na pravde.

Pravdou ale je, že predseda senátu pri vyhlasovaní rozsudku v časti výroku o vine namiesto čítania celej skutkovej a právnej vety odkázal na obžalobu slovným spojením „...uznáva sa vinným v zmysle podanej obžaloby...“ a následne pokračoval už právnou kvalifikáciou skutku. Tento postup nezodpovedá ustanoveniam Trestného poriadku. Na druhej

strane je nutné dodať, že konanie pred súdom je možné len na základe obžaloby (resp. návrhu na dohodu o vine a treste), ktorú v konaní pred súdom zastupuje prokurátor (§ 237 Tr. por.). Súd rozhoduje vždy len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu (§ 278 ods. 1 Tr. por.). V každom štádiu súdneho konania preto niet pochyb v tom smere, o akom skutku súd rozhoduje. Rovnako v trestnej veci obvineného I. T. nebolo pochyb o tom, aký skutok mu obžaloba kladie za vinu, aká je právna kvalifikácia tohto skutku i to, aký trest mu za uvedený skutok hrozí. Svedčí tomu i vyhlásenie obvineného I. T. o vine, ktoré súd podľa § 257 ods. 6 Tr. por. prijal.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že síce k dovolateľom namietanému formálnemu pochybeniu súdu pri vyhlasovaní rozsudku došlo, no toto pochybenie na druhej strane nijak zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného I. T. Navyše vytýkané pochybenie obsahovo nenapĺňa ani jeden z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, lebo tie sú určené k náprave iných závažných procesnoprávných, resp. hmotnoprávných pochybení súdov, ako už bolo vyššie naznačené.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v trestnej veci obvineného I. T. neboli splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por., a preto podľa § 382 písm. c/ Tr. por. s poukazom na § 385 ods. 2 Tr. por. uznesením dovolanie obvineného I. T. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie bolo prijaté jednomyselne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková